

موبایل هایی که جان گرفتند - دیجیاتو

Maryam Mousavi | شنبه، ۱۷ فروردین ۱۳۹۸

از سال ۲۰۱۷ به این طرف داعش یک به یک پایگاه های خود در عراق و سوریه را از دست داد و چندی پیش زنان و کودکان داعشی نیز از روستای باغوز سوریه خارج و به مراکز بازپروری و زندان های این دو کشور انتقال داده شدند. این گروه تروریستی علاوه بر خشونت باور نکردنی علیه بشریت عناد خاصی هم با تکنولوژی داشت و در سال های حکومت خود بر موصل اشد مجازات را برای کاربران تلفن های همراه و دیگر تکنولوژی ها در نظر می گرفت. حالا دیگر از داعش چیزی جز اسم باقی نمانده. در ادامه این مطلب روایت فاطمه ۳۴ ساله (از اهالی موصل) را در مورد دوران حکومت داعش بر این شهر می خوانید.

موصل-عراق: پیش از آنکه دوربین ها شروع به ضبط کنند، فاطمه ۳۴ ساله روسری اش را روی صورت می کشد و دخترکش را از قاب دوربین پنهان می کند.

در این شهر به سختی می توان مردم را جلوی دوربین آورد و ساکنین بیشتر ترجیح می دهند حرف هایشان را به صورت غیر رسمی و بدون آنکه ضبط شود بر زبان بیاورند. آنها نگرانند که داعش دوباره قدم به کوچه پس کوچه های شهرشان بگذارد و به خاطر صحبت کردن با روزنامه نگاران و دم زدن از خشونت و سبوعیت داعش در زمان اشغال موصل، در زمره نخستین نفراتی قرار بگیرند که سرهایشان از بدن جدا می شود.

فاطمه، زن ۳۴ ساله ساکن داعش در زمان حکومت داعش بر این شهر

فاطمه که از دوران کودکی تا به حالا در موصل زندگی کرده لب به سخن می گشاید:

آنها یک گوشی موبایل همراه برادرزاده ام پیدا کردند. او را به ستونی بستند، بنزین رویش ریختند و بعد زنده زنده به آتش کشیدند.

اما فاطمه تنها زنی نیست که شاهد از دست رفتن عزیزانش به دست داعش بوده. تقریباً هر کسی در موصل یکی از نزدیکانش را طی سال های حکومت گروه داعش بر این شهر از دست داده است. موصل اولین شهر عراق بود که بعد از پیشروی داعش به داخل خاک این کشور اشغال شد و خسارت دید. اما داعش تنها عامل ویرانی موصل نیست و بعد از آن نیروهای ائتلاف بودند که به بهانه مقابله با تروریسم جای جای موصل را با خاک یکسان کردند و مواد منفجره ای که داعش از خود بر جای گذاشته بود هم آخرین میخ را بر تابوت این شهر تاریخی زد.

چهارم ژوئن سال ۲۰۱۴ همان روزی بود که تمام این بدبختی ها برای موصل آغاز شد.

ارتشی از جنگجویان در حالی که پرچم سیاه داعش را حمل می کردند به شهر نزدیک شدند و ظرف تنها شش روز دفتر فرمانداری را به تصرف خود در آوردند و کنترل تلویزیون، رادیو، شبکه های ارتباطی و فرودگاه این شهر را به دست گرفتند. بسیاری از افسران پلیس و سربازان دولتی فرار را بر قرار ترجیح دادند و با یورش شبه نظامیان داعش پست های خود را خالی کردند.

در اختیار گرفتن کنترل موصل که عنوان دومین شهر بزرگ عراق را در اختیار دارد برای داعش کار ساده ای بود. کارها به سرعت پیش می رفتند و در کمتر از یک هفته شورشیان پیروز بدون کمترین چالش در خیابان های شهر راه می رفتند.

نیروهای داعش در کمتر از شش روز کنترل موصل را در دست گرفتند

دو هفته بعد از آنکه داعش کنترل موصل را در اختیار گرفت، رهبر این گروه یعنی ابوبکر البغدادی از مسجد اعظم النور رسماً اعلام خلافت کرد و فرصت را غنیمت شمرد تا خود را امیر دولت اسلامی و حاکم مسلمانان سراسر دنیا بخواند. در اندک زمانی بعد از این اتفاق داستان های وحشتناکی از موصل به اقصی نقاط دنیا مخابره شد.

داعش که همچون میدان های نبرد، پیروز جنگ تبلیغاتی هم شده بود تصمیم گرفت اینترنت موصل را قطع کند. اما مشکلی وجود داشت. اغلب مردم در موصل به جای مودم های پهن باند از طریق سیگنال های 3G گوشی هایشان از اینترنت استفاده می کردند و آن گوشی ها همچنان می توانستند از دیگر برج های مخابراتی اطراف شهر سیگنال های اینترنت را دریافت کنند.

پاسخ داعش به نفوذ تکنولوژی مصادره اموال مردم و اشد مجازات برای آنهایی بود که از دستورات سرپیچی می کردند.

اگر اعضای داعش از خانه ای بازرسی می کردند و متوجه می شدند که اعضای خانه موبایل دارند آنها را دستگیر می کردند. انگار به عقب برگشته بودیم و دوباره در عصر حجر زندگی می کردیم.

شبه نظامیان داعش با مراجعه خانه به خانه تمام یک میلیون منزل مسکونی شهر را برای معدوم کردن سیم کارت ها، تلویزیون ها و ماهواره ها گشتند. وقتی یک خیابان را به طور کامل بازرسی و پاکسازی می کردند روی درها با اسپری سبز رنگ علامت می گذاشتند و کار را ادامه می دادند.

جمال، فروشنده ۴۷ ساله اهل موصل در این باره می گوید:

وقتی آنها فردی را با موبایل یا تلفن می دیدند یا بعد از تفتیش منازل شان موبایل پیدا می کردند آنها را دستگیر می کردند.

علی، مکانیک ۲۵ ساله اهل موصل نیز داستانی شبیه به فاطمه را برای نقل کردن دارد.

برادرم به خاطر استفاده از موبایل اعدام شد.

برادر علی در منطقه وادی هاجر موصل زندگی می کرد که به خاطر وفاداری به ارتش عراق شناخته می شد. نیروهای داعش نیز به همین خاطر مرتبا و بدون هشدار قبلی به این منطقه هجوم می بردند و به دنبال بهانه برای اعدام ساکنانش می گشتند.

علی می گوید:

آنها همه ما را در مساجد و مدارس جمع کردند و به تمامی خانه های این محدوده یورش

بردند. در یکی از روزها اعضای داعش در خانه برادرم موبایل پیدا کردند و با وجود آنکه سیم کارتی در آن گوشی نبود او را تیرباران کردند. آنها برادرم را به همراه جمعی دیگر از مردان به یک تیر چراغ برق بستند و آنها را گلوله باران کردند.

وحشت آفرینی داعش جواب داد.

تا سال ها بخش های عظیمی از موصل اینترنت نداشت و مردمانش نمی دانستند که در اقصی نقاط دنیا چه می گذرد. آنها خبری از نزدیکانشان که توانسته بودند از شهر بگریزند نداشتند و نمی دانستند که اصلا نیروهای آزادی بخش برای رهایی موصل تلاش می کنند یا خیر.

فاطمه می گوید:

ما از تمام دنیا جدا شده بودیم. نمی دانستیم چه اتفاقاتی در حال رخ دادن است. هر شب با ترس و دلهره از بیدار نشدن در صبح بعدی سر بر بالین می گذاشتیم. صبح ها نمی دانستیم تا غروب زنده خواهیم بود یا خیر. زندگی مان در ترس، دلهره، تخریب، مرگ، بیماری و گرسنگی سپری شد.

دیگران هم با فاطمه هم نظر هستند. جمال می گوید:

ما از همه دنیا جدا شده بودیم و بهای این جدا افتادن و خشونت نیز کاملا واضح است. اما برخلاف تصرف موصل توسط داعش که تنها ۶ روز طول کشید، ۱۰ ماه گذشت تا ارتش آزادی بخش توانست موصل را در سال ۲۰۱۷ از چنگال داعش در بیاورد.

هیچ بخشی از شهر از دست اندازی داعش در امان نمانده بود. حالا بخش های وسیعی از این شهر قدیمی به ویرانه بدل شده و تک تک خانه هایش تخریب شده اند. بر پیکر ساختمان هایی هم که سرپا مانده اند جای گلوله کاملا مشهود است و احتمالا ایمنی لازم برای زندگی را ندارند.

دانشگاه شهر که زمانی در زمره بهترین های جهان عرب بود حالا ویرانه ای بیش نیست. در زمان خلافت داعش حیاط این دانشگاه به محلی برای سوزاندن گنجینه علمی و عرصه نبرد بدل شد. حالا بسیاری از ساختمان های این شهر از بین رفته اند و اندک ساختمان های باقی مانده هم نیازمند بازسازی و تعمیر فوری هستند.

علیرغم این خرابی ها اما دانشگاه مجددا باز شده و تعداد زیادی از خودروهای زرهی از درهای آن در برابر هجوم نیروهای شورشی محافظت می کنند. در اواسط روز دانشجویان کنار بنایی که زمانی

کتابخانه بوده و حالا دیواره هایش پر شده از آثار سوختگی ناهار خود را صرف می کنند. زندگی در این کمپ درست مانند کل شهر موصل از سر گرفته شده و نشانه های بهبود در سراسر آن دیده می شود.

وضعیت موصل حالا به گونه ایست که مرتباً دوران حکومت داعش را به یاد مردم می آورد و بسیاری در کمال ناامیدی نگرانند که مبادا آن روزهای سخت دوباره باز گردد.

خوشبختانه داعش دیگر وجود ندارد و نمی توان آن را یک تهدید قلمداد کرد با این حال اما موصل هنوز به امنیت کامل دست پیدا نکرده است. عناصر پنهان داعش در سراسر موصل حضور دارند. خودروهای بمب گذاری شده به امری عادی در این شهر بدل شده اند و تروریست ها مرتباً ایست های بازرسی خود را در گوشه و کنار مسیرهای منتهی به این شهر برپا می کنند تا شهروندان، روزنامه نگاران و کارکنان سازمان های غیردولتی را برابیند.

در واقع به همین خاطر است که مردم اربیل (شهری که با ماشین یک و نیم ساعت تا موصل فاصله دارد) مرتباً نسبت به خطرات سفر به موصل هشدار می دهند. البته اشاره کنیم داعش به اربیل نزدیک شده بود اما هیچگاه نتوانست این شهر را تحت تصرف خود در آورد و به همین خاطر ساختمان های آن سالم و دست نخورده هستند و ارتباط اینترنتی آن هیچگاه قطع نشد. تفاوت میان این دو شهر بسیار زیاد است: در اربیل مردم با ماشین های لندرور خود وارد هتل ها می شوند تا شام بخورند در حالی که در موصل حتی یک هتل هم سالم نمانده است.

حالا اعضای داعش از موصل رفته اند و مردم این شهر با ارتباط اینترنتی اولیه ای که در اختیار دارند با سعی می کنند دوباره به زندگی باز گردند و با خویشاوندان خود در سراسر دنیا ارتباط برقرار کنند.

زندگی در موصل بعد از داعش

جمال می گوید: وقتی اینترنت و موبایل ها برگشتند، زندگی نیز به این شهر برگشت.

مردم نخستین باری که دوباره آنلاین شدند را خوب به یاد دارند. اغلب آنها تلاش کردند با افرادی که تا سال ها خبری از آنها نداشتند تماس بگیرند.

ما نمی دانستیم که آیا آنها زنده اند یا نه. خود من از اینکه دوباره می توانستم اکانت فیسبوکم را ببینم و با دوستانم در ارتباط باشم بیش از اندازه خوشحال بودم.

فاطمه نیز به محص خروج داعش از موصل به سراغ شبکه های اجتماعی رفت. او که به شدت از این آزادی خرسند بود شروع کرد به اضافه کردن آدم هایی که نمی شناخت به اکانت هایش و تلاش می کرد دوباره به جهان متصل شود. فیسبوک یکی از محبوب ترین پلتفرم های اجتماعی در جهان عرب است و رسانه های اجتماعی در زمره اولین فضاهایی هستند که مردم این شهر جنگ زده به آن هجوم می برند.

اما در میان پیشرفت هایی که طی این سال ها در فضای مجازی اتفاق افتاد فاطمه بیشتر از هر چیز از خرید اینترنتی لذت می برد:

از اینکه می توانستم به صورت آنلاین مایحتاجم را سفارش دهم و خرید ها مستقیما به درب منزل آورده می شدند شگفت زده شدم. این اتفاق قبلا در موصل رخ نداده بود.

با این حال اما هیچ چیز نمی تواند ترس از داعش را از میان ببرد.

حالا گرچه هیچ چیز از مسجد اعظم النور (محل استقرار داعش) باقی نمانده اما تقریبا همه نگران هستند که پایان داعش تنها خواب و رویا باشد.

ما نگران هستیم روزی از خواب بیدار شویم و بفهمیم که داعش برگشته است. آنها اگر برگردند همه مان را می کشند.

[دیجیاتو](#)